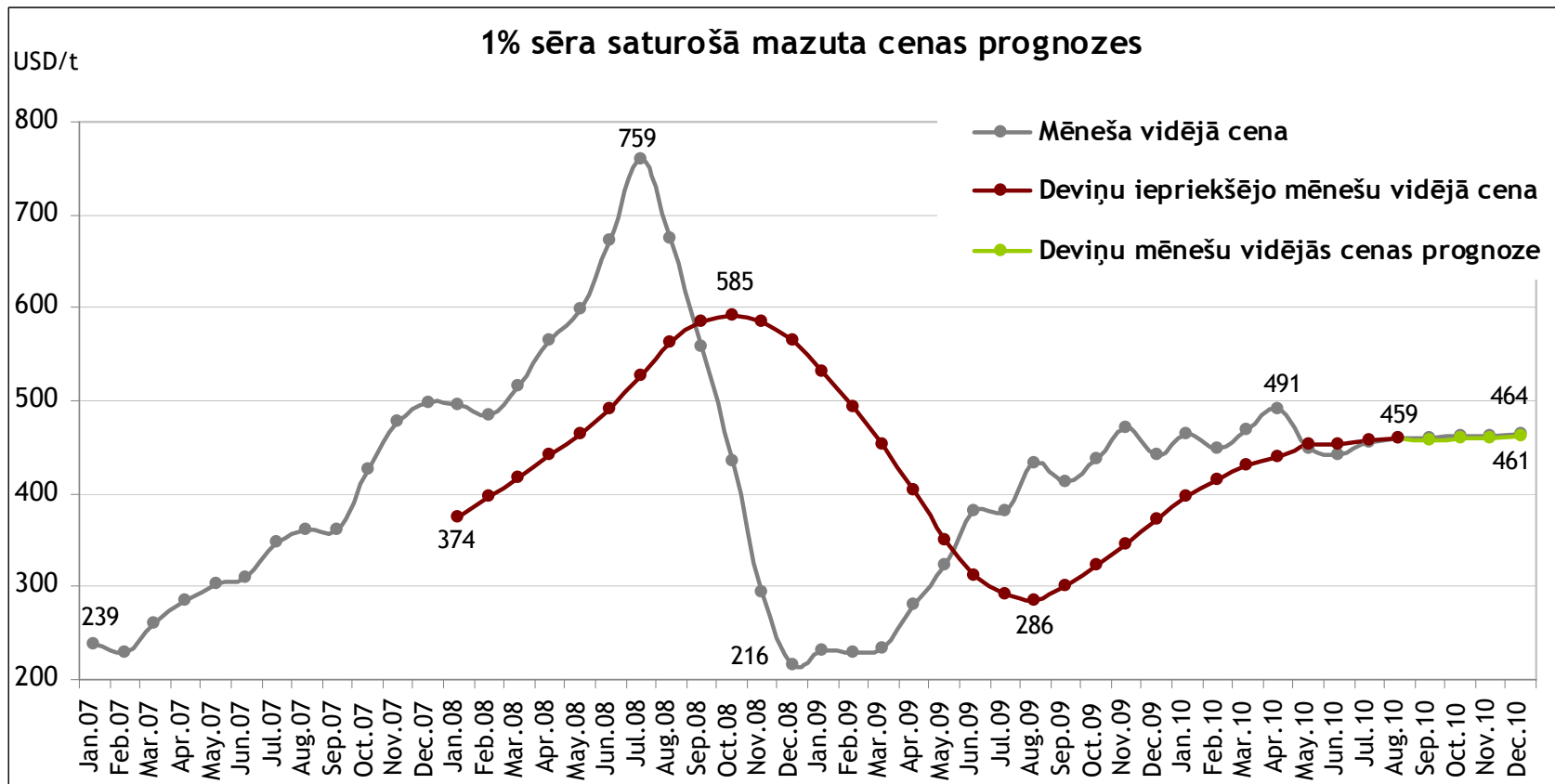

Kā veidojas dabasgāzes tarifi (public ts 2010. gada septembr)

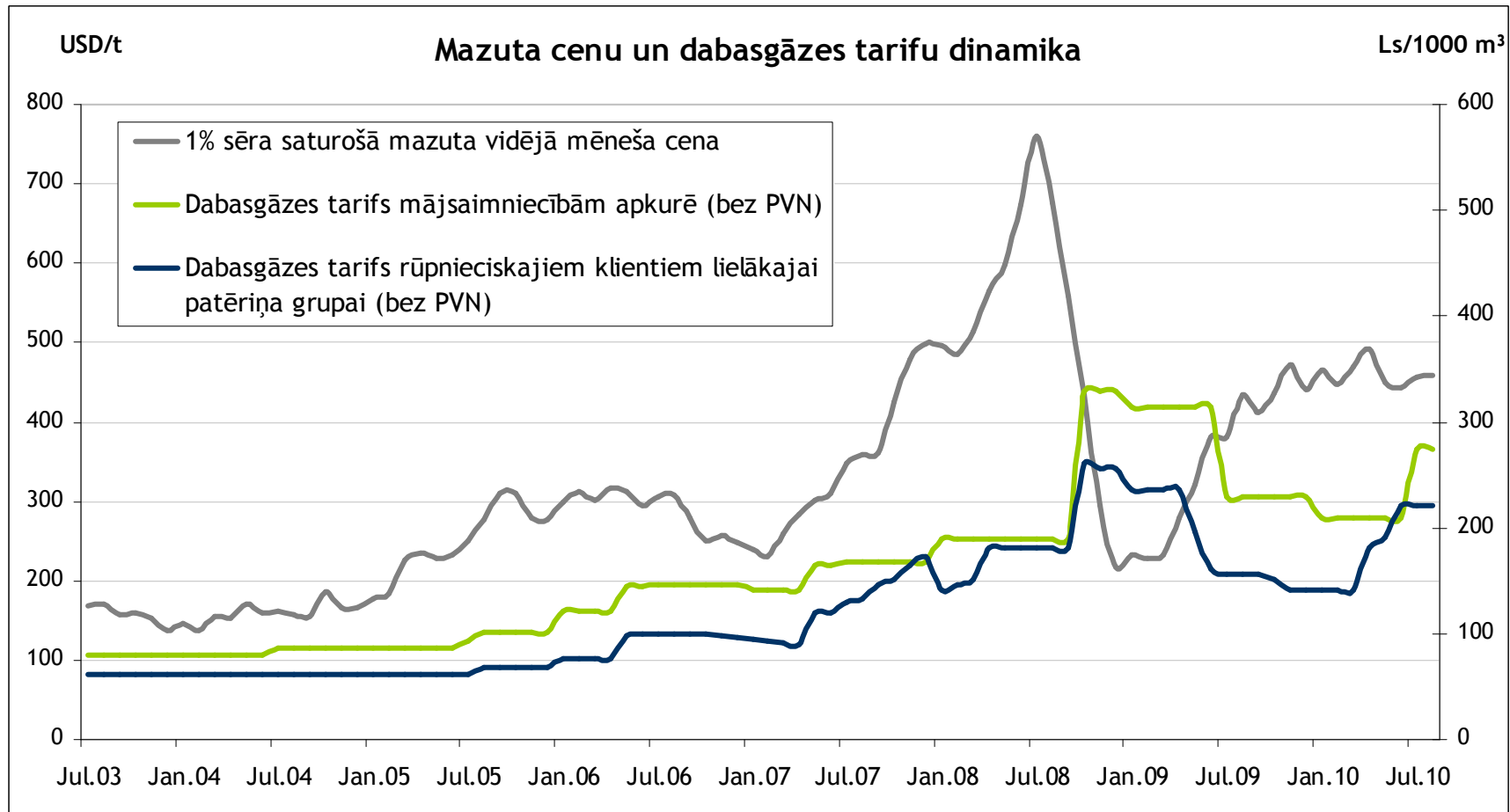
Dabasgāzes iepirkuma cena no Krievijas un dabasgāzes tarifi vasar Latvij ir atkarīgi no naftas produktu (mazuta un dze degvielas*) cenām pasaules biržās. Apkures sezonā, kad dabasgāze Latvij patērētiem tiek piegādāta no Inčukalna pazemes gāzes krātuves, dabasgāzes tarifi ir atkarīgi arī no tās, par kuru cenu daudzas dabasgāzes ir nopirkta vasarā, kad to saskaņā krātuve.

Dabasgāzes iepirkuma cena tiek rēķināta atbilstoši iepriekšējo 9 mēnešu mazuta un dze degvielas kotcijai, tādēļ tarifu samazinājums iespējams vien ar laiku nobīdi no naftas produktu tirgus tendencēm. Tomēr, ja naftas produktu cenas pieaug, tad 9 mēnešu kotcija nodrošina arī 1 mēnešu tarifu pieaugumu. Dabasgāzes cenu piesaiste pie naftas produktu cenām un 9 mēnešu aprēķina periods tiek izmantots lielākajā Eiropas.

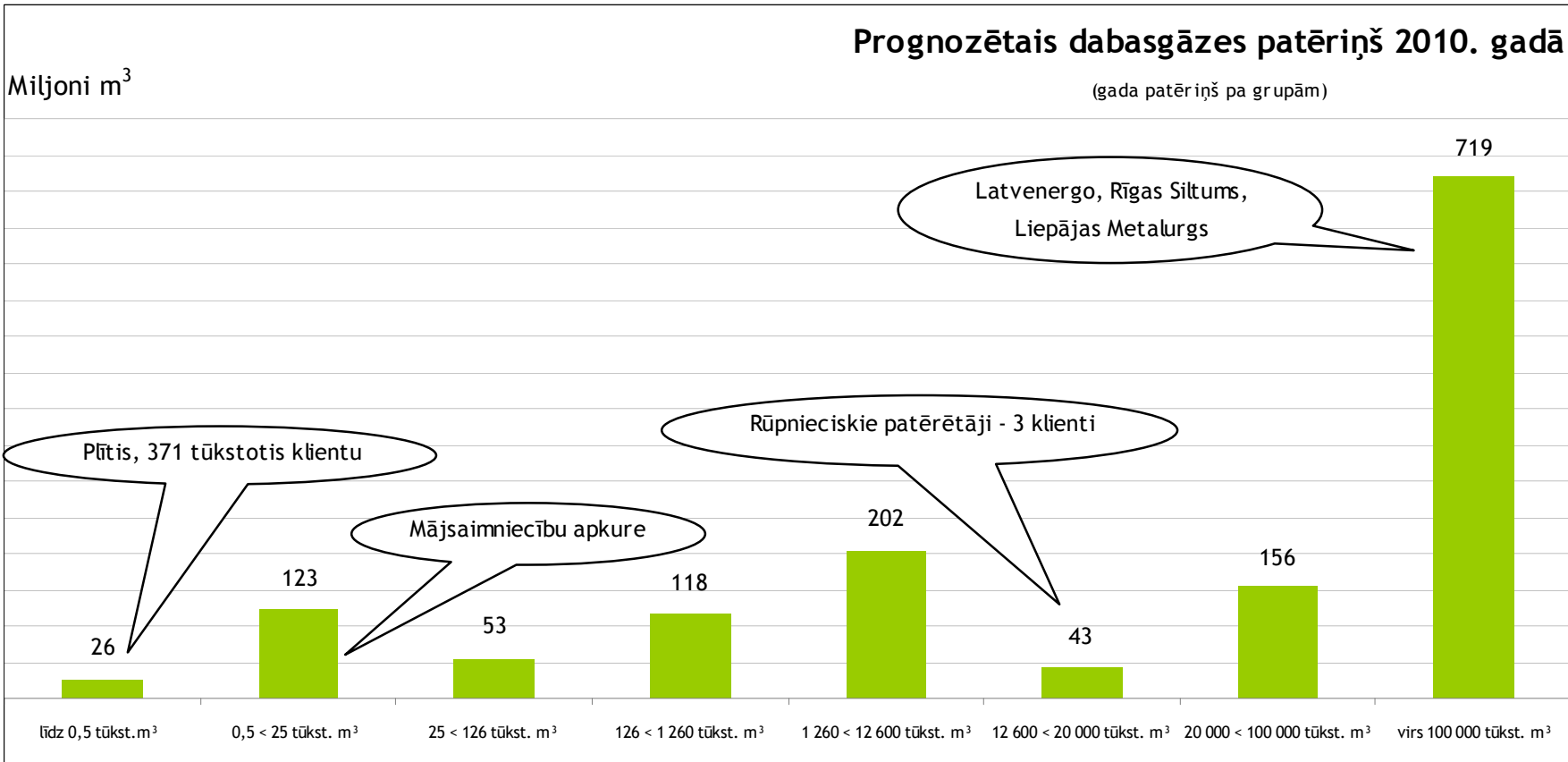

* Mazuts ar sēra saturu līdz 1% (indekss ó Fuel oil 1.0%); dze degviela ar sēra saturu līdz 0,1% (indekss ó Gasoil 0.1%)

Mazuts ir naftas produkts un tā cena ir cieši saistīta ar naftas cenām pasaulī. Mainoties naftas cenai, mainās mazuta vērtība un arī iepirktais dabasgāzes cena. Dabasgāzes iepirkuma cena ir būtiskā komponente tarifos Latvijā (vidējiem tarifiem 70%-80%), tādēļ naftas cenu izmaiņas būtiski ietekmē arī tarifus. Īpaši svarīgi ir tas, ka dabasgāze no piegādātājiem tiek pirktā par dolāriem, mainoties eiro un dolāra kursam arī būtiski ietekmē dabasgāzes iepirkšanas izmaksas.

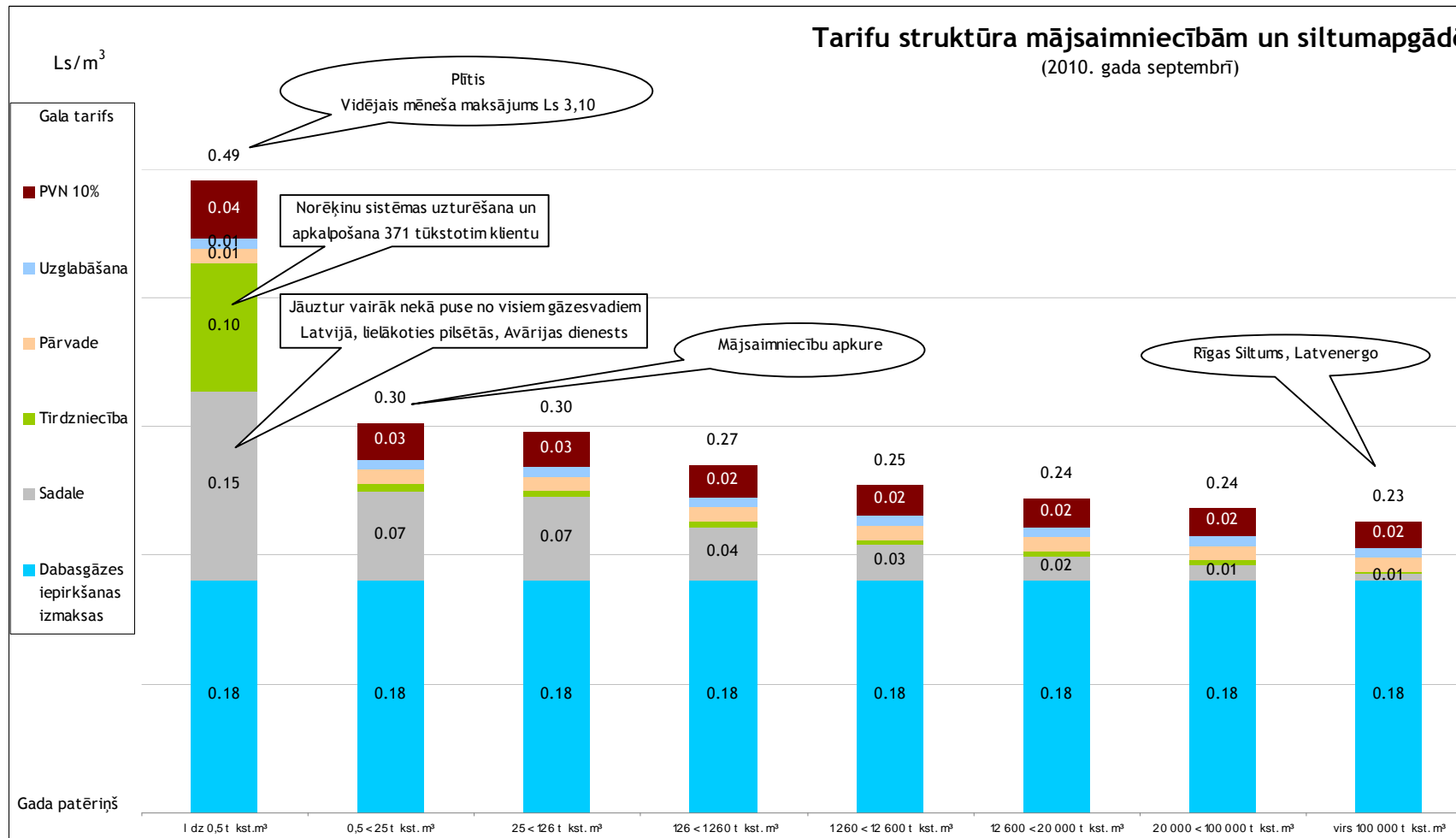

Bieži vien, salīdzinot dabasgāzes tarifus Latvijā un iepirkuma cenu no Krievijas vai tarifus ārvalstīs, par atskaites tarifu tiek ņemts pirmās patēriņa grupas (dabasgāzi lieto pārsvarā plaukst) tarifs. Tomēr –s patēriņa grupas klientiem patēriņš ir ļoti mazs un rādītāji nedaudz pārsniedz trīs latus mēnesī. Tāpat, gan Eurostat, gan citi statistiskās veidotāji rādina un salīdzina tās patēriņa grupas, kas veido nozīmīgus iegādājamo vai izmaksas klientiem. Piemēram, mājāsaimniecībām būs tīkss ir apkures izmaksas. Salīdzinot mājāsaimniecību apkures izmaksas vai, piemēram, dabasgāzes tarifu Rīgas Siltumam, Latvijā ir līdzvērtīgi tarifi kā visā Eiropas Savienībā.

Vsturiski mantojum no Padomju Savienības Latvijā ir izveidojies liels patēriņu skaits, kas dabasgāzi patērē tikai plāstos. TM klientu patēriņš ir niecīgs, bet gāzesvadu sistēma ir sarežģīta un lielkoties pilsētās, savukārt klientu apkalpošana, tai skaitā norēķinu uzturēšana, ir dārga attiecībā pret patēriņa apjomu. Tādēļ klientu grupai tarifu būtiski ietekmē gāzesvadu sistēmas ekspluatācijas izmaksas, Avārijas dienesta uzturēšana, skaitļi un nomaiņa un klientu apkalpošanas izmaksas, tai pašlaik – klientu grupai vidējie maksājumi ir nedaudz lielāki par tēršlatiem mēnesī. Pirmpatēriņa grupa patērē 1,7% no Latvijā pārdotās dabasgāzes un veido 88% (371 t kst.) no kopējā klientu skaita.

Kopumā būtiskā tarifa sastāvdaļa ir dabasgāzes iepirkšanas izmaksas (metodiskā tirdzniecības cenā), kas konkrētā laika posmā veidojas no dabasgāzes iegādes un finansēšanas izmaksām, otru daļu dabasgāzes cena no piegādātājiem vai cena, par kuru tā ir iepirkta rezervs krātuvē, valstsvērtības. Mainoties dabasgāzes iepirkšanas izmaksām attiecīgi mainās galatariņš, kas jāmaksā klientiem katru mēnesi, mājās iemēģinot mēnesi, 1. janvārī un 1. jūlijā. Pārējās komponentes – obru dir nomain gas.

Vienīgi pirmajā patēriņa grupā, kur lielkoties dabasgāzi izmanto plāstos un vidējiem mēģa maksājumi ir virs 3 latiem, AS šLatvijas Gāze sniegto pakalpojumu izmaksas ir lielākas par dabasgāzes iepirkuma cenu. Pirmās patēriņa grupas būtiskā komponente ir dabasgāzes iepirkšanas izmaksas.

Sadales un tirdzniecības pakalpojumu augstās izmaksas plāstos ir saistītas ar lielo klientu skaitu un sarežģīto infrastruktūru lielkoties pilsētvidū, kas rada salīdzinoši lielas fiksētās izmaksas pret mazpatēriņu. Pirmajam klientu grupam dabasgāzes sadale ir lielāka no AS šLatvijas Gāzes izmaksām, bet dabasgāzes pārvade un uzglabāšana ir salīdzinoši nelielas izmaksas. Jāņem vērā, ka AS šLatvijas Gāze pārvalda aptuveni 6000 km gāzesvadu un vienu no lielākajām gāzes krātuves Eiropā.

